

ליקוטים נפלאים פרשת ויצא

איתא מהרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע על דברי המדרש 'והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו' עולים ויורדים ביעקב, רוקדים בו, וכשראה יעקב שכל מלאכי אלוקים תלויים בו ועומדים בו ובמעשיו, אמר, אילו ידעתי עד כמה אני פועל בהאי עלמא לא ישנתי.

ז"ל הרי"ם, ואם היה אדם מישראל יודע עד היכן ולא יזיה מקום מגיעים מעשיו, כי אז לא היה מבטל שום דבר מהעבודה וממעשים הטובים, והוא על ידי מעשיו יכול להרבות שפע ושמחה בעולמות העליונים.

"והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו" (כה, יב)

פירש רש"י ז"ל "עולים ויורדים - עולים תחילה ואחר כך יורדים, מלאכים שליווהו בארץ אין יוצאים חוצה לארץ ועלו לרקיע, וירדו מלאכי חוץ לארץ ללוותו".

לכאורה יוקשה, הלא מעשה זה, שחלם את החלום על המלאכים העולים ויורדים, התרחש בעת שהיה בהר המוריה, שאינו גבול ארץ ישראל ומדוע התחלפו שם המלאכים?

כך הקשה ה'באר יוסף', ואמר על כך 'חאפ' נפלא, מתיקות התורה: על הפסוק: "הארץ אשר אתה שוכב עליה", דרשו חז"ל "מלמד שקפלה

הקב"ה לכל ארץ ישראל והניחה תחת יעקב אבינו", נמצא שכעת היה יעקב בסוף גבול ארץ ישראל, ומן המקום שהוא כעת משם ואילך הוא חוץ לארץ, ממילא הוצרכו מלאכי ארץ ישראל להתחלף עם מלאכי חוץ לארץ, מלאכי ארץ ישראל עלו לרקיע, ומלאכי חוץ לארץ ירדו ללוותו לחוץ לארץ. (יחי ראובן)

"הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו" (כט, ז)

מבאר רבינו האור החיים הקדוש, מה זה עניינו של יעקב אבינו האץ הרועים מתנהגים עם הצאן, וזה לשון קודשו:

באחת התקופות רצו להוציא את מוסדות 'יד עזרה' מידי של הרה"צ ר' אשר פריינד ז"ל. הרוחות סערו והיה אמור להתקיים דין תורה בעניין. אחד האנשים שהיה אמור ללכת ולהציג את הצד של ר' אשר בדין תורה, נכנס לר' אשר וביקש ממנו הכוונה לקראת הדין. אמר לו ר' אשר: אם אתה הולך לדין תורה, רק כי אתה רוצה לעמוד על הזכויות שלך, תלך, כי באמת צריכים לנהוג כדין תורה. אבל...! אם הדבר יגרוור אותך לקנאה ולשנאה - עדיף שכל יד עזרה תישרף, מאשר שתיגרר למקומות הללו!!!

(נקודות של אור - ספינקא)

לעי"נ
הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

"ויפגע במקום" (כה, יא)

פירש רש"י "ורבותינו פירשו (ברכות כו:): לשון תפילה, כמו 'ואל תפגע בי' (ירמי ז. טז).

יש לרמוז, שהתפלל לפני הקב"ה שבכל מקום שיהיה, לא יהיה לבו חלוק על המקום, דהיינו, כענין שאומרים בשם הרה"ק ר' שלמה מקרלין זצוק"ל, על מה דאיתא במדרש, וכן פירש"י בחומש על פסוק (דברים ו. ה) 'ואהבת את ד' אלוקיך בכל לבבך' 'שלא יהיה לבך חלוק על המקום', ואמר הפירוש, אשר בכל מקום שהוא, יעבוד את השי"ת. כי יש בני אדם כשהם באיזה

מקום ואינם עובדים להשי"ת, אומרים שהמקום גורם, כי אם היה באיזה מקום אחר, בוודאי היה עובד להשי"ת. על זה אמר שחלילה לומר כן, כי לא המקום גורם ח"ו איזה מניעה לעבודתו ית', כי כיון שהכל מאתו ית', ורצון השי"ת הוא שיהיה האדם כעת במקום הזה, מסתמא גלוי לפניו ית' שזה המקום לא יגרום שום מניעה ח"ו לעבודתו ית', רק המניעה הוא מצד האדם, לכך אמר: 'שלא יהיה לבו חלוק על המקום' שהוא שם. וזהו הרמז "ויפגע במקום", יעקב אבינו התפלל על כך שבכל מקום אשר יהיה, לא יהיה לבו חלוק על המקום. (בית אהרן)

"ויקה מאבני המקום"

וישם מראשותיו" (כה, יא)

ברש"י: "התחילו מריבות זו עם זו וכו' מיד עשאן הקב"ה אבן אחת וכו'. יש לדקדק: אם כבר נעשה נס וכל האבנים נעשו לאבן אחת, מדוע לא נעשה נס יותר גדול שיהפכו לדבר רך שיהיה יותר נוח. אלא מכיוון שהנס נעשה על ידי שהאבנים רבו, לא רצה הקב"ה שייהפך לדבר נוח, כדי ללמדנו שמריבה לא יכול לצאת דבר נוח. (הגר"א)

"והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו" (כה, יב)

ליקוטים נפלאים פרשת ויצא

בתחילה לבן אומר שהגל יהיה עד, ואח"כ אומר לבן ליעקב שגם הגל וגם המצבה יהיו עדים. הלא דבר הוא! ונראה לבאר ע"פ דברי הגמ' (סנהדרין נז): שבן נח די לו בעד אחד, אך ישראל צריך שני עדים. ולפיכך: "ויאמר לבן" כלפי עצמו "הגל הזה עד" לבדו, שהרי איני צריך אלא עד אחד, אך "ויאמר לבן ליעקב" שהוא צריך שני עדים - "הנה הגל הזה והנה המצבה... עד הגל הזה ועדה המצבה" - שני עדים... (מהרי"ל דיסקין)

"לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו"

(כט, ז)

מרגלא בפומיה דהרה"ק רבי מאיר מפרימשלאן זי"ע, רבנו של עולם לא עת האסף המקנה, אם טרם הגיע העת לקבץ ולאסוף את גלויות עמך ישראל, על כל פנים, השקו הצאן ולכו רעו, תשפיע לכלל ישראל צאנך פרנסה וכל הצטרכויותיהם על אף שחטאו, עד שתחיש הגאולה השלימה במהרה בימינו.

"טוב תתי אתה לך מתתי אתה לאיש אחר"

(כט, יט)

צריך להבין, מדוע היה כ"כ ברור ללבן שיעקב הוא המובחר שבעולם וטוב שישא הוא את רחל משישאנה שום איש אחר בעולם? ועוד יש להבין, מה שרימה לבן את יעקב ונתן לו את לאה במקום רחל, והרי לאחר מכאן נתן לו גם את רחל ולא נשארה היא בידו, וא"כ למה לא נתנה לו מיד ותשאר על כל פנים לאה בידו, וגם ממנה ירויח כסף מעוד חתן... ישוב נאה כתב בספר "צמח דוד": לבן ידע שבנותיו צדקניות, ויען שלבן היה שורש הרע, היה מתיירא שבאם תינשא אחת מבנותיו לאיזה רשע מן המקום, תחזירהו למוטב ויהא עוד אדם כשר בעולם. וגם יעקב אבינו אם ישא איזה מרשעת, בוודאי יחזירה למוטב ותהא עוד אשה כשרה בעולם. לזה אמר "טוב תתי אותה לך מתתי אותה לאיש אחר", כי שניכם צדיקים אתם ולא יתווסף עי"ז צדיק בעולם, משא"כ אם אתן אותה לאיש אחר ואתה תשא אשה אחרת, אז יפכו בעלה ואשתך לצדיקים, ואיככה אוכל וראיתי שמרשעים נעשים צדיקים. ולכן שמח לתת את שתי בנותיו ליעקב כדי שידבקו כל צדיקים אהדדי ולא יתערב רשע ביניהם פן ישוב גם הוא.

לפי"ז מובן נפלא, גם למה נתן לו עוד את שתי בנותיו הנוספות זלפה ובלהה. שגם הם לא יתחתנו עם עוד שני אברכים ו"פדן ארם" בסוף תיהפך לקהילה חרדית... (להתעדן באהבתך)

'טעמו אשר נעשה שופט להם, הוא לצד צער בעלי חיים דבר תורה, וחש על הצאן'.

כמו"כ בפרשת וישלח מצינו שיעקב אבינו עשה סוכות לבהמות כדי להגן עליהם מהחום, וכותב רבינו הקדוש שזה דבר שלא עשה עדיין שום אדם מעולם, ויעקב יחס לזה חשיבות מיוחדת, ובוזה מפרש את הפסוק 'ועקב נסע סכתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכת על כן קרא שם המקום סכות' (לג, יז) 'ואם תאמר, וכי בשביל שעשה שם יעקב סוכה יקרא למקום כן. אולי, כי עשה דבר חדש בחמלתו על המקנה, מה שלא עשה כן אדם קודם, שיכין סוכה לבהמות, ולשינוי חדש קרא המקום עליו'.

"וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי, ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלקים וזה שער השמים" (כה, טז)

לאחר שנתעורר יעקב אבינו משנתו אמר, 'הנה יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי', ונשאלת השאלה וכי הוא צריך לדעת כל דבר, ומה איכפת לו שלא ידע?

רבינו האור החיים הקדוש מביא את פירושו של רש"י הק', שאם היה יודע על קדושת המקום, לא היה יושן במקום קדוש כזה. אולם שואל על זה, שהרי שאם לא היה יושן לא היה זוכה לחלום נבואי כזה עם כל ההבטחות הגדולות האלו, ובוודאי שגם אם היה יודע על קדושת המקום, היה הולך לישון כדי לזכות בכל ההבטחות.

אלא מתרץ ומבאר, שכוננת יעקב אבינו היתה, שאם היה יודע היה מכין עצמו כראוי, ואז היה זוכה לנבואה כזאת בהקיץ ולא בחלום, ולא היה צריך לישון, כדי לזכות בנבואה.

לכך גם נאמר 'ויירא יעקב מאוד' שחשש שלא יהיה קיום והמשך להתעוררות שהיתה לו, שמי שזוכה להתעוררות מהשמים צריך להלביש אותו מיידיית במעשה טוב, כדי שההתעוררות לא תפוג מאלה, ולכן מיד 'וידור יעקב נדר' שיהיה פעולה גם מצד עצמו.

"ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבוש והיה ה' לי לאלוקים" (כה, כ)

יעקב ביקש שאף כאשר יתן לו הקב"ה לחם לאכל ובגד ללבוש ויהיה לו כל טוב ושפע רב לא ישכח ח"ו את השי"ת ויהיה ח"ו בבחינת 'וישמן ישורון ויבעט', אלא והיה לי לאלקים.

"ויאמר לבן הגל הזה עד ביני ובינך היום... ויאמר לבן ליעקב... עד הגל הזה ועדה המצבה..." (לא, מח-נב)

א לו שבת